

Eigen mening

HOMME IDZERDA

FOTO: SIMONE VAN ES

‘Dat de mening van anderen zwaarder weegt dan een eigen mening is te triest voor woorden.’

Laatst las ik de uitdrukking dat in Amerika wordt gesteld dat *if it's legal, it's ethical*. Lekker praktisch om niet na te hoeven denken over je eigen daden. Dacht ik eerst nog dat dit een puur Amerikaanse insteek was, ook in Nederland dreigt dit te gaan gebeuren.

Sinds enige tijd geef ik les. Een groep studenten die na het vwo nu ruim een jaar werkzaam zijn, breng ik de elementaire basisbeginselen van ons beroep bij. Vanuit deze functie was ik aanwezig bij het eerste centrale college voor groepen. Tijdens dit college werden verschillende, vooraf beantwoorde, stellingen behandeld. Van onderliggende beweringen moest worden aangegeven in hoeverre deze hadden meegespeeld in de overweging.

Een van de stellingen ging uit van de situatie dat de betrokken assistent, die in zijn vrije tijd lid is van een beleggingsclub, bij een controle constateert dat zijn klant fors meer winst maakt dan verwacht. De primaire vraag was of de assistent binnen zijn club zou adviseren om te beleggen in deze onderneming?

Gelukkig werd deze stelling unaniem ontkennend beantwoord. Interessanter waren de overwegingen. De twee overtuigende argumenten waren dat het niet mocht van de wet en niet van het accountantskantoor. Dat ook geheimhouding en integriteit van belang waren, kwam in veel mindere mate terug.

Helaas was het niet mogelijk hier in detail op in te gaan. Maar het zette mij wel aan het denken. Zou de uitkomst anders zijn geweest als het niet bij wet was verboden, maar wel door kantoor? Of andersom?

Met andere woorden, in hoeverre denken mensen nog zelf na. In de psychologie zijn schokkende onderzoeken gedaan naar het gedrag van mensen. Orders van iemand met een uitstraling van gezag waren voldoende voor gruwelijke misdaden. Op het moment dat de mens in staat is tot dergelijke zaken, lijkt het niet onwaarschijnlijk dat de ideeën van anderen zwaarder wegen dan de eigen mening.

Een zorgwekkende constatering. Dat de mening van anderen zwaarder weegt dan een eigen mening is eigenlijk te triest voor woorden. Zeker voor de accountants van de toekomst die zelfstandig op basis van professionele overwegingen tot een oordeel moeten komen.

De vraag is of wij onze assistenten voldoende trainen om zelf na te denken. Onder tijdsdruk worden standaard werkprogramma's niet meer klantspecifiek gemaakt. Controles vinden plaats binnen leidende stramien. Door de werkdruk ligt de nadruk meer op het draaien van productie dan het nadenken over de werkzaamheden. Tot slot dekken we ons bij de afronding in met een overdaad aan checklisten.

Iets om over na te denken?